

תוכן עניינים

X.....	1. תקציר.....
X.....	2. מבוא.....
X.....	3. סקירת ספרות.....
X.....	4. שיטה.....
X.....	5. תוצאות.....
X.....	6. דיון.....
X.....	7. ביבליוגרפיה.....
X.....	8. נספחים.....

מבוא

לאורך העשורים האחרונים מחקרים רבים נערכו בנושא חלוקת תפקידים בין בני הזוג במשפחה. בהקשר זה, בימינו, נשים רבות כבר אינן מסתפקות בתפקידן המסורתי של אם ועקרת בית בלבד, אלא, מבקשות לממש את עצמן ולהשתלב בשוק העבודה. חרף העובדה כי נשים רבות יוצאות לשוק העבודה, גם במאה ה-21 עדיין קיימת ציפייה חברתית מהנשים להמשיך ולשמור על תפקידיהן המסורתיים הנוגעים לתחום התא המשפחתי. מערכת ציפיות כפולה זו יוצרת קונפליקט המכונה "קונפליקט עבודה - משפחה", במסגרתו נשים לכודות בין רצון למלא אחר הנורמות החברתיות אשר דורשות מהן לקחת על עצמן את תפקיד גידול הילדים וניהול משק הבית, ומאידך, בין רצון להשתלב בשוק העבודה ולסייע בפרנסת הבית (Moore & Gobi, 1995). לצד מערכת הציפיות הכפולה מנשים, בעשורים האחרונים החלה להתפתח תופעה אשר מכונה "הגבריות החדשה". בהקשר זה, לצד תפקידם של הגברים כמפרנסים העיקריים במשפחה, יותר ויותר גברים החלו להגביר את מעורבותם בטיפול בילדים ובבית. ריבוי התפקידים שעל הגברים למלא מגביר את תחושת המתח ויוצר קונפליקט בין חיי עבודה-משפחה בקרבם (נרדי ונרדי, 1992).

לאופי חלוקת התפקידים בין בני הזוג ישנה חשיבות רבה. בהמשך לכך, מחקרים שנעשו בתחום "עבודה, משפחה ומגדר" מעידים כי מסגרת חלוקת עבודה שוויונית במשפחה תורמת לשבעות הרצון של שני בני הזוג מחיי הזוגיות - הן של הגבר והן של האישה (Al Yagon & Cinamon, 2008; Moore & Gobi, 1995). במסגרת חלוקה זו, בני הזוג (הבעל והאישה) זוכים לעלייה ברמת איכות החיים, מדווחים על פחות קונפליקטים ונהנים מבריאות נפשית ופיזית טובות יותר (Izraeli, 1994). כמו כן, חלוקת עבודה שוויונית בין בני הזוג מאפשרת לגברים להשתחרר מנטל הצורך לשמש כמפרנס היחיד במשפחה, וכן, מאפשרת להם עבודה בשעות גמישות, בילוי זמן רב יותר עם בני המשפחה ולהינות מרמת חיים גבוהה יותר לאור ההכנסה המשותפת עם בנות זוגם (Moore & Gobi, 1995).

על רקע החשיבות הרבה של חלוקת תפקידים שוויונית בין בני הזוג מחקרים רבים אשר נערכו בעשורים האחרונים ביקשו לבחון אלו גורמים משפיעים על אופי חלוקת התפקידים בין זוגות נשואים. אף על פי כן, סקירה בספרות המחקרית מעלה כי עד כה מחקרים לא בחנו כיצד רמת השכר של שני בני הזוג משפיע על אופי חלוקת נטל ניהול משק הבית וגידול הילדים בין הצדדים. בהקשר זה, עולה השאלה – מהו אופי חלוקת התפקידים בין בני הזוג במצבים בהם האישה מרוויחה משכורת גבוהה בהשוואה לבעלה?; לחלופין, מהו אופי חלוקת התפקידים בין בני הזוג במצבים בהם

סקירת ספרות

חלוקת התפקידים בין בני זוג

הגישה המסורתית לחלוקת תפקידים במשפחה בין בני הזוג מציעה כי לכל אחד מבני הזוג ישנו תפקיד אופייני, כאשר באופן כללי, גברים נוטים להיות אלו אשר אחראים על הפרנסה בבית, ואילו הנשים הן אשר אחראיות על גידול הילדים וניהול משק הבית. בהמשך לכך, במאמר שפורסם על ידי שטייר (2005) מוצגת גישה כלכלית אשר מתארת את חלוקת התפקידים בין בני הזוג במשפחה כמהלך יעיל המוביל ליתרונות מהותיים, הן עבור הגבר והן עבור האישה. בנוסף, מצוין כי החלוקה המגדרית בין בני הזוג במשפחה נובעת מהעובדה כי נשים מחזיקות ביתרונות בכל מה שנוגע לתחומים המסורתיים, כגון: טיפול בילדים ודאגה למטלות הבית. בהתייחס לגברים, התחום המרכזי בחייהם הינו צבירה של הישגים בשוק העבודה (למשל - קבלה לעבודה בעלת יוקרה גבוהה, שכר מתגמל וכיוצא בזה). כמו כן, שטייר מציינת כי השילוב בין חיי העבודה לבין חיי המשפחה אינו רצוי, זאת מכיוון שחלוקת העבודה חשובה וחיונית בכדי להצליח בשניהם. עם כן, על כל אחד מבני הזוג להתמקד בתחום עיסוקו העיקרי.

חשוב לציין כי בעשורים האחרונים חלו שינויים משמעותיים באופן תפיסת התפקידים הנשיים והגבריים בחברה. בהקשר זה, עד לשנות ה-60 מרבית הנשים בישראל היו כבולות למספר קטן יחסית של תפקידים נשיים, לרבות – תחזוקת משק הבית, גידול וילודה של ילדים, צייתנות לרצון הבעל וכיוצא בזה. בהמשך לכך, שיעור גבוה מבין הנשים נטו להימנע מלחדור לתחומי עיסוק גבריים, למשל – פיתוח קריירה, עצמאות, ניהול החשבון והכספים וכיוצא בזה. על אף ההסבר המופיע לעיל, חשוב להדגיש כי בעשורים האחרונים החלה להתפשט תופעה אשר מכונה "הנשיות החדשה". מהי הנשיות החדשה? האישה החדשה נוטה להתאפיין ברמה גבוהה של עצמאות, מודרניות ודעתנות. כמו כן, אישה זו מגשימה את עצמה ומשחררת מתחושת המחויבות לעמוד בציפיות חברתיות, לפיהם עליה לקחת חלק בתפקידים הנשיים המסורתיים. כנגזרת לתופעה זו, במהלך העשורים האחרונים מספר הנשים אשר לוקחות חלק בשוק העבודה בישראל הולך ועולה. זאת ועוד, מחקרים מעלים כי מעורבותן העולה של נשים בשוק העבודה ובכלכלת המדינה מלווה בשינויים נוספים, לרבות – עלייה בגיל הנישואין של נשים, עליה ברמת ההשכלה שלהן, עיכוב בגיל הלידה הראשונה של נשים וירידה ברמת הפרייון (Sasson-Levy, 2003).